

Матвійчук А.О., магістр, Мягих І.М., д.е.н., доц.

Київський національний університет технологій та дизайну

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. В статті розкрито сутність фінансових результатів та факторів які впливають на фінансові результати підприємства, обґрунтовано доцільність проведення аналізу фінансових результатів на підприємстві.

Ключові слова: фінансовий результат; доходи; витрати; прибуток; фінансова звітність; фінансовий аналіз; підприємство; економічний розвиток.

Матвійчук А.О., магістр, Мягих И.М., д.э.н., доц.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В статье раскрыта сущность финансовых результатов и факторов влияющих на финансовые результаты предприятия, обоснована целесообразность проведения анализа финансовых результатов на предприятии.

Ключевые слова: финансовый результат; доходы; расходы; прибыль; финансовая отчетность; финансовый анализ; предприятие; экономическое развитие.

Matviichuk A., Miahkykh I.

Kyiv National University of Technologies and Design

FINANSIAL RESULTS OF THE ENTERPRISE

Abstract. The essence of financial results and factors influencing financial results of the enterprise is disclosed in the article, the expediency of the analysis of financial results at the enterprise is substantiated.

Keywords: financial result; income; expenses; profit; financial reporting; financial analysis; enterprise; economical development.

Постановка проблеми і її зв'язок з науковими і практичними завданнями. Фінансовий результат є одним із найголовніших факторів щодо «життя» суб'єкта господарювання. Будь-яке підприємство в процесі своєї фінансово-господарської діяльності отримує доходи, несе втрати та витрати, які позитивно або негативно впливають на його результативний показник, а саме фінансовий результат (прибуток, збиток або нульова сума, що також є фінансовим результатом). Незалежно від того якою діяльністю займається підприємство, воно прагне досягти найбільших позитивних фінансових результатів, а саме прибутку, який дає можливість підприємству не тільки функціонувати, а й розвиватися та бути конкурентоспроможним.

Досліджуючи та аналізуючи показники які впливають на формування фінансових результатів суб'єктів господарювання постає питання, що саме заважає їм процвітати, і як знизити кількість збиткових підприємств в Україні. Необхідність вирішення даної проблеми зростає кожного дня, і є важливою не лише для власників підприємств, а й для всієї економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням які спрямовані на формування, визначення фінансового результату та взагалі його отримання і використання суб'єктами господарювання, значну увагу приділяли та приділяють вчені-економісти, зокрема, В.В. Бабіч, О.М. Бандурка, О.О. Вороніна, О.В. Овсійчук, А.М. Поддєрьогін та ін.

Результат господарювання, тобто прибуток або збиток, відображає ефективність функціонування підприємства не тільки в цілому, а й зокрема, функціонування його фінансової, інвестиційної та операційної діяльності. Крім того, фінансовий результат є основним критерієм стратегії суб'єкта господарювання.

На сьогодні поняття «фінансовий результат» має багато визначень, так наприклад, О.О. Вороніна розглядає фінансовий результат як «якісну характеристику фінансово-господарської діяльності, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства» [3, с. 25]. О.В. Овсійчук має своє бачення щодо визначення фінансового результату, а саме: «кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства виражається в показниках прибутку і збитку» [4, с. 122].

Отже, усі ці визначення дають чіткі та правильні підходи до поняття фінансового результату при цьому розкриваючи його значення та сутність. На теперішній час, при важкій економічній ситуації країни, можна зазначити, що в умовах кризових процесів в економіці України питання щодо забезпечення та поліпшення фінансових результатів діяльності підприємств набуває все більшого значення. Саме це й обґрунтовує актуальність теми дослідження.

Метою дослідження є розкриття сутності фінансових результатів та обґрунтування методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу і його обґрунтування. Фінансовий результат – це результат господарської діяльності підприємства, тобто, прибуток або збиток, у грошовому вимірі, який в фінансовому обліку формується поступово протягом звітного періоду від усіх видів діяльності і впливає на приріст (зменшення) елементів капіталу підприємства [7, 8].

Підприємництво, як самостійна господарська діяльність, на меті має одержання економічних та соціальних результатів, а також фінансових результатів, тобто прибутку. Для того щоб підприємство було успішним і приносило прибуток, потрібно зважати на взаємодію усіх елементів фінансових відносин, які визначають ефективність функціонування підприємства. В умовах сучасної ринкової економіки та ринкових відносин діяльність суб'єктів господарювання, яка в більшій мірі спрямована на отримання максимально можливої економічної та фінансової вигоди проявляється у фінансових результатах підприємства, тобто прибутку, збитку або нульовій сумі.

Прибуток – це основна мета діяльності будь-якого підприємства, він є критерієм і показником ефективності даної діяльності. Прибуток відображає всі сторони діяльності підприємства – рівень його технологій та організації виробництва, ефективність системи управління, контроль над рівнем витрат тощо. Прибуток – сума, на яку доходи перевищують витрати, якщо ж витрати перевищують доходи, то підприємство має фінансові проблеми, тобто збитки.

Побачити та оцінити прибуток, можна в Балансі і Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Звіт фінансові результати (звіт про сукупний дохід) відображає чистий прибуток (збиток) у фінансовому році, тоді як баланс показує накопичений прибуток (нерозподілений прибуток (непокритий збиток)), тобто прибуток не тільки отриманий у фінансовому році, а й у сумі його показників за попередні періоди.

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це сума грошей, яку підприємство фактично отримує протягом певного періоду, включаючи знижки та відрахування за повернуту товарну продукцію (роботи, послуги). Це верхня величина основного доходу, з якої віднімаються витрати (собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), ПДВ, акцизний податок тощо) для визначення чистого доходу.

Щоб визначити дохід від основної діяльності, потрібно помножити ціну, по якій продається товарна продукція, чи послуги, з кількістю одиниць проданої товарної продукції, наданих послуг. Тобто, дохід – це сума грошових коштів, які надходять до підприємства через свою господарську діяльність. Існують різні способи обчислення доходу залежно від методу бухгалтерського обліку, який використовує бізнес.

Дохід підприємства може бути поділений на підрозділи, які генерують його та можуть бути окремим джерелом його доходу. Доходи також можна розділити на операційні доходи, тобто доходи від операційної (основної) діяльності – дохід від основного бізнесу

підприємства, а також не операційні прибутки, отримані від інших вторинних джерел (фінансова та інвестиційна діяльності). Оскільки ці непрацюючі джерела доходів часто не передбачувані або повторюються, їх можна називати одноразовими подіями або прибутками. Наприклад, доходи від продажу активів, непередбачені інвестиції, або грошові кошти, присуджені шляхом судового розгляду, вважатимуться не операційним доходом.

Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення) [5].

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

У Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) також відображається інформація про витрати і розраховується кінцевий показник за звітний період – фінансовий результат (прибутки, або збитки).

Фінансовий результат – це сукупний дохід фізичної особи або компанії. Він включає в себе щомісячні надходження грошей із заробітної плати, оренду з орендованого майна, отримання готівкових коштів, отриманих у бізнесі, пенсії, заробітку за сумісництвом, роботи з дому тощо.

Порядок заповнення цієї форми регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [5] та Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності [6].

Оцінка фінансової звітності – це процес аналізу фінансової звітності компанії для прийняття рішень та розуміння загального стану організації. Фінансові звіти фіксують фінансові дані, які необхідно оцінювати за допомогою аналізу фінансової звітності, щоб стати більш корисними для інвесторів, акціонерів, менеджерів та інших зацікавлених сторін. Власник підприємства повинен постійно контролювати фінансову ситуацію підприємства. Оцінка фінансових результатів підприємства – це інструменти для оцінки ефективності всіх ключових систем та процесів підприємства. Менеджери підприємства постійно звертаються та працюють над достовірною оцінкою підприємства. Це необхідно для розвитку підприємства, його функціонування та конкурентоспроможності.

Аналіз здійснюється для оцінки стабільності свого бізнесу. Загальне стан підприємства прояснює, наскільки добре він буде робити в короткостроковій перспективі, і чи зможе він виконати угоди про постачання.

Першим кроком до покращення фінансових результатів підприємства є проведення фінансового аналізу його бізнесу. Належний аналіз складається з п'яти ключових областей, кожна з яких містить власний набір даних та коефіцієнтів (табл. 1).

Аналізуючи балансові показники, головним питанням має бути, чи є цей баланс повним представленням економічної позиції підприємства. При оцінці Звіту про фінансові результати, головне – правильно оцінити якість заробітку як повне уявлення про економічну ефективність підприємства. Оцінка Звіту про рух грошових коштів допомагає зрозуміти вплив позиції ліквідності підприємства від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності протягом певного періоду.

Висновок. Отже, доходи є основним джерелом готівки у бізнесі підприємства. Кількість, якість та час доходів можуть визначати довгостроковий успіх.

Операційна ефективність визначає, наскільки добре використовує свої ресурси підприємство. Відсутність операційної ефективності призводить до зменшення прибутку та слабшого зростання.

Ефективність капіталу та платоспроможність представляють інтерес для кредиторів та інвесторів. Аналіз ліквідності стосується здатності підприємства генерувати достатньо грошей для покриття готівкових витрат. Ніяка сума зростання доходів або прибуток не може компенсувати слабку або відсутню ліквідність.

Таблиця 1

Основні етапи аналізу бізнесу підприємства

Область	Визначення
1	2
1. Доходи	
- Зростання доходів	(дохід цей період – дохід минулого періоду) ÷ доходи минулого періоду, не включаючи одноразові доходи.
- Концентрація доходів	(дохід від клієнта, сукупний дохід). Якщо один клієнт генерує високий відсоток ваших доходів. Клієнт не повинен представляти більше 10 відсотків ваших загальних доходів.
- Доходи на одного працівника	(дохідна середня кількість працівників). Цей коефіцієнт оцінює продуктивність вашої компанії. Чим вище співвідношення, тим краще.
2. Прибуток	
- Валова маржа прибутку	(доходи – вартість реалізованої продукції) ÷ доходи. велика маржа валового прибутку дозволяє поглинати потрясіння до доходів або вартості проданих товарів, не втрачаючи можливості платити за поточні витрати.
- Норма чистого прибутку	(доходи – вартість реалізованої продукції – операційні витрати – всі інші витрати); доходи. Це те, що залишається для реінвестування у ваш бізнес і для розподілу у формі дивідендів.
3. Операційна ефективність.	
- Оборотність дебіторської заборгованості	(чистий кредитні продажі середньозважена дебіторська заборгованість). Це визначає, наскільки ефективно ви керуєте кредитом, який ви поширюєте на клієнтів
- Оборот товарно-матеріальних цінностей	(вартість товару, що продається, середня інвентаризація). Це визначає, наскільки ефективно ви керуєте рекламними ресурсами.
4. Ефективність капіталу та платоспроможність.	
- Рентабельність капіталу	(чистий прибуток і власний капітал акціонерів). Це означає повернення інвесторів бізнесу.
- Заборгованість перед власним капіталом	(борг – власний капітал). Визначення боргу та власного капіталу може відрізнятись, але, як правило, це вказує на величину кредитного плеча, який ви використовуєте для роботи.
5. Ліквідність.	
- Поточний коефіцієнт	(поточні активи і поточні зобов'язання). Це вимірює вашу здатність погасити короткострокові зобов'язання з готівкових та інших оборотних активів. Значення >1 означає, що ваша компанія не має достатніх ліквідних ресурсів для цього.
- Процентне покриття	(прибуток до виплати відсотків і податків, витрати на відсотки). Це вимірює вашу здатність платити процентні витрати за рахунок грошових коштів, які ви генеруєте. Значення менше 1,5 є причиною занепокоєння кредиторам.

Незалежно від діяльності яку здійснює підприємство воно прагне досягти найбільших фінансових результатів у вигляді прибутку. Постає питання, що саме заважає підприємствам процвітати, і як знизити кількість збиткових підприємств.

Успішність та прибутковість підприємства, його позитивний фінансовий результат залежать від правильного дослідження та аналізу усіх фінансових результатів та діючих у ньому факторів. Тому саме аналіз фінансових результатів та прийняття правильних управлінських рішень є невід'ємною частиною діяльності підприємства і допомагає досягненню цієї мети.

Для покращення загальної ситуації економічна політика підприємства повинна бути спрямована на пошук резервів підвищення доходів та зниження витрат, що позитивно вплине на фінансові результати підприємства в умовах сучасної ринкової економіки.

Список використаної літератури

1. Про підприємництво: Закон України // ВВР України. – 1991. – № 14. – С. 44.
2. Бабіч В. В. Визначення фінансового результату для обчислення об'єкта оподаткування відповідно до нової редакції розділу III Податкового кодексу України / В. В. Бабіч, А. М. Поддєрьогін // Фінанси України. – 2013. – № 9. – С. 83–93.
3. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства / О. О. Вороніна. – Харків, 2009. – 25 с.
4. Овсійчук О. В. Удосконалення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства / О. В. Овсійчук // Управління розвитком. – 2013. – № 10. – С. 34–36.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=382859.
7. ДСТУ 2392–94: Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення.
8. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.